

Výjezdní seminář z obchodního práva
Obchodněprávní judikatura včera, dnes... a zítra?

25. – 27. dubna 2014

Rozhodování jediného společníka / akcionáře.

Mária Piačková

5. ročník PF UK

Resumé

Práce se zabývá judikaturou týkající se rozhodování jediného společníka / akcionáře, která dává odpovědi na základní otázky, jako je především postavení jediného společníka / akcionáře vůči společnosti, jeho možnost zasahovat do řízení společnosti a udělovat pokyny statutárnímu orgánu, ale také povaha rozhodnutí jediného společníka / akcionáře, tedy otázka, zda je rozhodnutí právním úkonem (právním jednáním). Řešení těchto otázek nabízejí tři rozhodnutí Nejvyššího soudu, které práce popisuje a dále je zkoumána možnost jejich využití při aplikaci právní úpravy rozhodování jediného společníka / akcionáře v zákoně o obchodních korporacích. Předně je podrobněji rozebráno trestní rozhodnutí, ve kterém Nejvyšší soud zdůraznil zásadu majetkové samostatnosti jednočlenné obchodní společnosti. Majetek společnosti je také pro jediného společníka majetkem cizím a ten je povinen tuto zásadu respektovat. Zmíněné rozhodnutí dále řeší možnost jediného společníka udělovat pokyny statutárnímu orgánu, vychází ze zásady obchodního zákoníku, že ani valná hromada, ani jediný společník nemůže udělovat pokyny týkající se obchodního vedení. Zákon o obchodních korporacích sice obsahuje výjimku z této zásady, její uplatnění nemůže ale vést ke zbavení statutárního orgánu jednat s péčí řádného hospodáře, ten tedy nemůže požádat nejvyšší orgán společnosti o udělení zjevně nevýhodného pokynu. Dále je řešena problematika povahy rozhodnutí jediného společníka / akcionáře, co ilustrují dvě rozhodnutí Nejvyššího soudu, který nepovažoval rozhodnutí jediného společníka za právní úkon. Rozhodnutí jediného společníka / akcionáře podle zákona o obchodních korporacích ale definiční znaky právního jednání naplňuje, lze jej proto za právní jednání považovat, což také znamená, že judikatura ohledně této otázky není nadále použitelná.

1. Úvod a cíl práce

K problematice rozhodování jediného společníka / akcionáře, upravené až do 31. 12. 2013 v obchodním zákoníku, se pojí poměrně pestrá judikatura a často i rozporná judikatura. Jednou ze základních otázek, kterou musela být Nejvyšším soudem řešena, bylo postavení jediného společníka / akcionáře vůči „jeho“ společnosti (zejména v případě, že tento byl zároveň jednatelem společnosti) a možnost jediného společníka zasahovat do řízení společnosti a udělovat pokyny statutárnímu orgánu. Další zásadní otázkou byla povaha rozhodnutí jediného společníka / akcionáře, tedy zda je rozhodnutí právním úkonem (právním jednáním). Práce představuje tři rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, která poskytují na tyto otázky odpovědi s tím, že dále zabývá možnostmi jejich dalšího použití při aplikaci nové úpravy rozhodování jediného společníka / akcionáře podle zákona o obchodních korporacích.

2. Postavení jediného společníka / akcionáře

Kapitálová společnost může být podle § 11 zákona o obchodních korporacích¹ (dále také jen „ZOK“) jednočlenná v případě založení společnosti jediným zakladatelem (odst. 1) nebo v případě soustředění všech podílů v rukou jediného společníka za trvání společnosti (odst. 2). Obdobně upravoval společnost s ručením omezeným s jediným společníkem a akciovou společnost s jediným akcionářem také obchodní zákoník² (dále také jen obch. zák.). Pouze jednoho společníka má společnost s ručením omezeným buď v případech, kdy ji podle § 105 odst. 2 obch. zák. založil jeden zakladatel, nebo v případech, kdy se podle § 119 obch. zák. spojily obchodní podíly v rukou jednoho společníka.³ Jediného akcionáře bude akciová společnost mít v případě, jestliže ji podle § 162 odst. 1, 2 obch. zák., § 172 odst. 4 obch. zák. založil jediný zakladatel – právnická osoba, pokud se v průběhu jejího trvání nestaly akcionáři další osoby nebo v případě, že se ve společnosti založené více osobami soustředily akcie v rukou jediného akcionáře.⁴

¹ Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).

² Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

³ ŠTENGLOVÁ, Ivana in ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník: komentář*. 13. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2010, xxii, 1447 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-807-4003-547. S. 475.

⁴ ŠTENGLOVÁ 2010 op. cit. sub 3. S. 684.

2.1. Majetek společnosti jako majetek cizí

Jednočlenná společnost je korporace jako každá jiná, nejedná se právnickou osobu *sui generis*.⁵ Jedním z charakteristických znaků korporace je její majetková autonomie (samostatnost).⁶ V případech jednočlenných společností se ale v praxi výrazněji vyskytuje problém ztotožnění se jediného společníka se společností a vnímání majetku společnosti jako majetku vlastního, resp. široké možnosti zasahovat do řízení společnosti. Ještě markantnější je problém v případě, jestliže je jediný společník zároveň i jednatelem společnosti a nemusí „skládat účty“ valné hromadě, resp. jedinému společníkovi jako odlišné osobě, tedy má pocit, že i kdyby jednal v neprospěch společnosti, škoda by vznikla jako jedinému společníkovi především jemu.

Takový náhled na jednoosobní společnost ale definitivně vyvrátil Nejvyšší soud ve svém usnesení **15 Tdo 294/2009**⁷, pro jediného společníka a jednatele v jedné osobě s nepříjemnými trestněprávními důsledky. Jednatel uzavřel za společnost s ručením omezeným smlouvu o převzetí dluhu sám se sebou jako původním dlužníkem, na jejímž základě společnost převzala dluh ve výši přes půl milionu korun. Smlouva byla pro společnost jednostranně nevýhodná a cílem mělo být pouze majetkové zvýhodnění jednatele, společnosti byla způsobena škoda a zároveň bylo ohroženo uspokojení věřitele společnosti. Společnost navíc v té době už nevyvíjela žádnou činnost, měla nulový hospodářský výsledek a nebylo možné předpokládat, že by mohlo dojít k úhradě uvedeného dluhu.

V tomto jednání spatřovaly soudy naplnění skutkové podstaty trestného činu porušování povinnosti při správě cizího majetku.⁸ Jednatel v dovolání napadl právní posouzení skutku a poukazoval na souběh postavení jednatele a současně jediného společníka společnosti a na skutečnost, že i když jednal v konečném důsledku pro společnost nevýhodně, nelze u něj shledat naplněný obligatorní znak objektivní stránky skutkové

⁵ HAVEL, Bohumil in ŠTENGLOVÁ, Ivana; HAVEL, Bohumil; CILEČEK, Filip; KUHN, Petr; ŠUK, Petr. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 1. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013, xiv, 994 s. Velké komentáře. ISBN 978-807-4004-803. S. 25.

⁶ ZOULÍK, František in DVOŘÁK, Jan; ŠVESTKA, Jiří; ZUKLÍNOVÁ, Michaela. *Občanské právo hmotné*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 429 s. ISBN 978-807-4783-265. S. 265.

⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 08. 2009, spis. zn. 15 Tdo 294/2009.

⁸ Ustanovení § 255 odst. 1, odst. 2 písm. b) zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů. V současnosti obdobná úprava v ustanovení § 220 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů: „Kdo poruší podle zákona mu uloženou nebo smluvně převzatou povinnost opatrovat nebo spravovat cizí majetek, a tím jinému způsobí škodu nikoli malou, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti.“

podstaty trestného činu porušování povinnosti uložené mu zákonem nebo smluvně převzaté povinnosti opatrovat či spravovat cizí majetek.

Nejvyšší soud však uvádí i s odkazem na předchozí judikaturu týkající se akciové společnosti se stoprocentním akcionářem, že: *„Definičním znakem právnických osob je totiž mimo jiné jejich majetková samostatnost, jejímž výrazem je jednak to, že mají vlastní majetek, a jednak to, že jen ve vztahu k tomuto majetku nesou samostatnou majetkovou odpovědnost v právních vztazích, do nichž vstupují. Společníci jednotlivých obchodních společností tedy nejsou podílovými spoluvlastníky (spolumajiteli) majetku obchodní společnosti, ale jejich vztah k obchodní společnosti a k jejímu majetku je vymezen souborem práv a povinností společníka. [...] Vzhledem k tomu společníci nemohou jednak být přímo poškozenými osobami v případech, kdy je trestná činnost páčána na úkor majetku obchodní společnosti, a jednak se sami mohou dopustit trestné činnosti ve vztahu k majetku obchodní společnosti, jejímiž jsou společníky, protože ten je pro ně majetkem cizím. To platí i přes skutečnost, že se jinak na veřejnosti běžně mluví – zejména jde-li o majoritní společníky obchodních společností – o tzv. vlastnících těchto společností. Ani ti totiž nejsou vlastníky majetku obchodní společnosti v právním smyslu. [...] Majetek akciové společnosti jako právnické osoby je pro akcionáře majetkem cizím. [...] Také u společnosti s ručením omezeným je majetek této společnosti pro společníky, ale i pro jediného společníka majetkem cizím.“*

I když se nový občanský zákoník⁹ (dále také jen „NOZ“), co se týče teorie právnických osob, přiklání k teorii fikce, jak uvádí i důvodová zpráva¹⁰, zůstává majetková samostatnost charakteristickým znakem korporace¹¹ a závěry velkého senátu Nejvyššího soudu je nutné mít na paměti i nadále, zejména také k případným trestněprávním důsledkům jejího nerespektování.

2.2. Pokyny jediného společníka / akcionáře

Kromě významného závěru týkajícího se majetkové samostatnosti obchodní společnosti se výše uvedené rozhodnutí zabývá také oprávněním jediného společníka, dávat

⁹ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

¹⁰ Důvodová zpráva k § 15-22 vládního návrhu zákona - občanského zákoníku. Sněmovní tisk č. 362. Dostupné z <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=6&ct=362&ct1=0>

¹¹ ZOULÍK 2013 op. cit. sub. 6.

pokyny jednatelem. Obviněný, který byl současně jednatelem a jediným společníkem ve společnosti, se dále odvolával na skutečnost, že jednal na základě svého oprávnění jediného společníka společnosti, dávat pokyny jednatelem, jimiž byl pak řízen. Nejvyšší soud však tuto argumentaci neakceptovat a vyšel z ustanovení § 194 odst. 4 obch. zák. ve spojení s ustanovením 135 odst. 2, podle kterých je jednatel povinen řídit se zásadami a pokyny schválenými valnou hromadou společnosti. Nestanoví-li ale obch. zák. něco jiného, není nikdo oprávněn dávat jednatelem pokyny týkající se obchodního vedení, kam podle Nejvyššího soudu spadalo i předmětné uzavření smlouvy o převzetí dluhu. Jediný společník tedy nemohl vydat žádný pokyn k uzavření uvedené smlouvy. Nejvyšší soud uzavřel, že: „[...] *pokud jde o obchodní vedení společnosti a možnosti zásahů do něho není žádného rozdílu mezi společností s ručením omezeným s jedním společníkem, který valnou hromadu nekoná, a společností s ručením omezeným s více společníky, kteří se prostřednictvím valné hromady podílejí na řízení takové společnosti (podobně je tomu i u představenstva akciové společnosti s jedním akcionářem a s více akcionáři).*“ a akceptoval závěr nižších soudů o porušení povinnosti jednatele jednat s péčí řádného hospodáře ve vztahu ke společnosti, kde byl zároveň jediným společníkem.

Také zákon o obchodních korporacích obecně zakazuje udělovat pokyny týkající se obchodního vedení jednatelem (§ 195 odst. 2) a také představenstvu (§ 435 odst. 3), s výjimkou ustanovení § 51 odst. 2¹², kde je upravena možnost statutárního orgánu požádat nejvyšší orgán korporace o udělení pokynu týkajícího se obchodního vedení. Ustanovení ale zároveň uvádí, že povinnost jednat s péčí řádného hospodáře tím není dotčena. Udělit pokyn týkající se obchodního vedení může tedy valná hromada (§ 44 odst. 1 ZOK), resp. společník v jednočlenné společnosti (§ 12 odst. 1 ZOK) udělit pouze na žádost statutárního orgánu společnosti a podle odborné literatury¹³ je takový pokyn pro statutární orgán závazný s vyloučením negativních důsledků rozhodnutí. Podle A. Hámorské by člen statutárního orgánu mohl být činěn odpovědným pouze v souvislosti s implementací pokynu, pokud nedostál své povinnosti jednat pečlivě, s potřebnými znalostmi a loajálně při provádění

¹² Ustanovení § 195 odst. 2 a § 435 odst. 3 sice odkazují na ustanovení § 51 odst. 1, míněn byl ale zjevně § 51 odst. 2.

¹³ HÁVĚL 2013 op. cit. sub. 5. S. 138.

HÁMORSKÁ, Andrea. *Povinnost členů orgánu obchodních korporací jednat s péčí řádného hospodáře po rekonstrukci*. Obchodněprávní revue 9/2012. S. 250. Dostupné z: www.beck-online.cz.

kroků týkajících se realizace pokynu.¹⁴ I. Fára a J. Tomšej uvádějí, že pokud člen statutárního orgánu formuluje žádost s péčí řádného hospodáře, logicky bude vyloučena jeho odpovědnost za případné negativní důsledky daného rozhodnutí s tím, že je zřejmé, že se ale nemůže vyvinít tím, že požádá o nevýhodný pokyn a valná hromada mu takový pokyn schválí.¹⁵

Ustanovení § 51 odst. 2 upravující možnost statutárního orgánu požádat valnou hromadu o pokyn týkající se obchodního vedení zůstává nejasným. Úmyslem zákonodárce zřejmě nebylo umožnit statutárnímu orgánu zprostit se povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře a případné povinnosti k náhradě škody.¹⁶ Je tedy na místě restriktivní aplikace tohoto ustanovení s tím, že zejména v případě, kdy je jednatel zároveň i jediným společníkem společnosti nemůže se tento odvolat na plnění zjevně nevýhodného pokynu, který udělil jednatelem na jeho žádost jediný společník. Jednatel by v takovém případě nejednal s péčí řádného hospodáře se všemi s tím spojenými důsledky, včetně trestněprávních.

3. Právní povaha rozhodnutí jediného společníka / akcionáře

Další zajímavou otázkou vzhledem k nahrazení, resp. ztotožnění rozhodnutí jediného společníka / akcionáře s jednáním právnické osoby řešil Nejvyšší soud v rozhodnutí **23 Cdo 4012/2007 (S. A. T.)**¹⁷ v případě chybějícího souhlasu valné hromady podle § 196a obch. zák. Mezi akciovou společností S. A., a.s. (dále jen „S. A.“) a další společností („B“) byla uzavřena rámcová úvěrová smlouva o poskytování termínovaných úvěrů. Později byl k této smlouvě uzavřen dodatek, kterým společnost S. A. T., a.s. (dále jen „S. A. T.“) přistoupila k úvěrovým závazkům společnosti S. A. a dále byla společností S. A. T. se společností B uzavřena smlouva o zřízení zástavního práva k budoucím pohledávkám zástavce (S. A. T.) k zajištění pohledávek B vůči společnosti S. A. Jediným akcionářem S. A. T. byla v době uzavření dodatku i smlouvy o zřízení zástavního práva společnost S. A. Žalovaná byla společnost B správcem konkursní podstaty společnosti S. A. T.

¹⁴ HÁMORSKÁ 2012 op. cit. sub. 13.

¹⁵ FÁRA, Ivana; TOMŠEJ, Jakub. *Pokyny valné hromady k obchodnímu vedení*. Právní rádce 12/2013. S. 41.

¹⁶ LOCHMANOVÁ, Ludmila in BĚLOHLÁVEK, A. J. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 991 s. ISBN 978-807-3804-510. S. 343.

¹⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 2009, spis. zn. 23 Cdo 4012/2007.

Podle odvolacího soudu bylo nutné splnit podmínky § 196a odst. 1 a 2 obch. zák., tedy aby před uzavřením smlouvy o půjčce, popř. smlouvy o zajištění závazku, byl dán souhlas valné hromady společnosti. Společnost B, která musela vracet plnění z neplatných smluv, namítala, že společnost S. A. (jediný akcionář společnosti S. A. T.) se účastnila jednání o dodatku a tento za ní podepsali předseda a další člen představenstva, tedy lze dovodit, že společnost jako jediný akcionář souhlasila s přistoupením ke svému závazku a souhlas valné hromady byl tedy dán.

Podle závěru Nejvyššího soudu ale: „z podpisu dodatku č. 3 jediným akcionářem a dalším členem představenstva, nelze dovozovat, že tím došlo k rozhodnutí valné hromady ve smyslu ust. § 190 odst. 1 obch. zák., a to ani ve vztahu ke smlouvě o zřízení zástavního práva k pohledávkám, která byla uzavřena poté, neboť z toho je zřejmé, že šlo o jednání za společnost nikoliv o rozhodnutí valné hromady (jediného akcionáře). Při personálním propojení obou společností, kdy ing. B. byl též předsedou představenstva společnosti S. A. T., a s., a ing. H. členem představenstva této společnosti a oba za tuto společnost jednali, je zřejmé, že jde pouze o účelové tvrzení.“

Je nutné ale poznamenat, že uvedené rozhodnutí bylo přijato před novelou obchodního zákoníku zákonem č. 355/2011 Sb., podle které projev vůle společníka /akcionáře při výkonu působnosti valné hromady musí mít písemnou formu (formu notářského zápisu, kdy se o rozhodnutí valné hromady pořizuje notářský zápis). Podle judikatury Nejvyššího soudu nebylo rozhodnutí jediného společníka / akcionáře považováno za právní úkon. Ve svém rozhodnutí **29 Cdo 1193/2007 (M.-N.)**¹⁸ Nejvyšší soud uvedl: „[R]ozhodování v působnosti valné hromady není jednáním společnosti ve vztahu ke třetím osobám (právním úkonem), a proto je nemohou činit osoby oprávněné jednat jménem společnosti, ale musí je přijmout orgán k tomu oprávněný, tj. představenstvo společnosti.“ V daném případě se jednalo o zápis výmazu člena představenstva, kdy jediný akcionář společnosti, jednající předsedou představenstva a místopředsedou představenstva, rozhodl o odvolání Ing. K. B., z funkce člena představenstva.

Ustanovení § 12 odst. 2 ZOK sice výslovně rozhodnutí jediného společníka za právní jednání neoznačuje, přesto jej větší část odborné literatury za právní jednání považuje. Podle

¹⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. 10. 2007, sp. zn. 29 Cdo 1193/2007.

J. Dědiče a J. Lasáka představuje rozhodnutí jediného společníka (akcionáře) právní jednání, neboť splňuje nade vše pochybnost jeho definiční znaky.¹⁹ O. Řeháček a M. Vrba uvádějí, že právním jednáním jsou i rozhodnutí orgánů obchodních korporací, zejména usnesení valné hromady kapitálových společností, resp. rozhodnutí jediného společníka v působnosti valné hromady.²⁰ S chápáním rozhodnutí jediného společníka jako právního úkonu souvisí také rozsáhlá diskuze k formě plné moci v případě, že má rozhodnutí jediného společníka formu notářského zápisu, k tomu lze uvést např. Výkladové stanovisko Expertní skupiny KANCL²¹: „*Pokud jde o plnou moc k rozhodnutí za jediného společníka, jde o plnou moc k právnímu jednání*“. Naproti tomu A. J. Bělohlávek zastává názor, že rozhodnutí společníka při výkonu působnosti valné hromady je jinou právní skutečností bez ohledu na to, že vykazuje všechny známky právního jednání²² a také uvádí odkaz na starší judikaturu Nejvyššího soudu.

Lze se přiklonit k názoru, že rozhodnutí jediného společníka / akcionáře je právním jednáním. V literatuře panuje shoda do té míry, že naplňuje definiční znaky právního jednání a nelze najít dostatečné argumenty pro názor, že navzdory tomu právním jednáním není. Navíc zákon o obchodních korporacích obecně specifickou formu pro rozhodnutí jediného společníka nevyžaduje a lze jej činit také bezformálně.²³ Výše uvedená rozhodnutí Nejvyššího soudu **23 Cdo 4012/2007 (S. A. T.)** a **29 Cdo 1193/2007 (M.-N.)** nebudou tedy již dále použitelná.

4. Závěr

Část judikatury řešící základní otázky týkající se rozhodování jediného společníka / akcionáře nebude možné nadále použít při aplikaci ustanovení zákona o obchodních korporacích upravujících tuto problematiku. Jedná se především o rozhodnutí Nejvyššího soudu, kde dospívá k závěru, že rozhodnutí jediného společníka / akcionáře není právním

¹⁹ DĚDIČ, Jan; LASÁK, Jan. *Rozhodování jediného společníka (akcionáře) včera, dnes a zítra*. Obchodněprávní revue 9/2012. S. 241. Dostupné z: www.beck-online.cz.

²⁰ ŘEHÁČEK, Oldřich; VRBA, Milan. *Relativní neúčinnost právních jednání dle nového občanského zákoníku*. Právní rozhledy 21/2013. S. 747. Dostupné z: www.beck-online.cz.

²¹ Výkladové stanovisko Expertní skupiny Komise pro aplikaci nové civilní legislativy při Ministerstvu spravedlnosti k formě plné moci k zastoupení před orgánem právnické osoby a k rozhodování jediného společníka. Dostupné z:

http://obcanskyzakonik.justice.cz/fileadmin/user_upload/PDF/Stanovisko_441_NOZ.pdf

²² BĚLOHLÁVEK, Alexander J. in BĚLOHLÁVEK, A. J. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 991 s. ISBN 978-807-3804-510. S. 105.

²³ HAVEL 2013 op. cit. sub. 5. S. 26.

úkonem, a proto jej nemohou činit osoby oprávněné jednat jménem společnosti. Rozhodnutí jediného společníka po rekodifikaci totiž naplňuje definiční znaky právního jednání a lze ho tedy za právní jednání považovat. Na druhé straně judikatura týkající se postavení jediného společníka / akcionáře, která zdůrazňuje majetkovou autonomii společnosti jako charakteristického znaku korporace i v případě jednočlenných obchodních společností, což znamená, že majetek společnosti je také pro jediného společníka majetkem cizím, je nadále použitelná. Jelikož se jedná o rozhodnutí trestní, je zjevné, jak závažné důsledky může mít nerespektování této zásady zejména pro společníky a členy statutárního orgánu v jedné osobě. Jediný společník / akcionář nemůže zásadně statutárnímu orgánu společnosti udělovat pokyny týkající se obchodního vedení. Zákon o obchodních korporacích sice nově obsahuje výjimku z této zásady, úprava možnosti požádat nejvyšší orgán společnosti o udělení pokynu ale nemůže zprostit statutární orgán jeho povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře v případě, že požádá o pokyn zjevně pro společnost nevýhodný.

11. Prameny

Odborná literatura:

BĚLOHLÁVEK, A. J. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 991 s. ISBN 978-807-3804-510.

DĚDIČ, Jan; LASÁK, Jan. *Rozhodování jediného společníka (akcionáře) včera, dnes a zítra*. Obchodněprávní revue 9/2012. S. 241.

DVOŘÁK, Jan; ŠVESTKA, Jiří; ZUKLÍNOVÁ, Michaela. *Občanské právo hmotné*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 429 s. ISBN 978-807-4783-265.

FÁRA, Ivana; TOMŠEJ, Jakub. *Pokyny valné hromady k obchodnímu vedení*. Právní rádce 12/2013. S. 41.

HÁMORSKÁ, Andrea. *Povinnost členů orgánu obchodních korporací jednat s péčí řádného hospodáře po rekodifikaci*. Obchodněprávní revue 9/2012. S. 250.

ŘEHÁČEK, Oldřich; VRBA, Milan. *Relativní neúčinnost právních jednání dle nového občanského zákoníku*. Právní rozhledy 21/2013. S. 747.

ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník: komentář*. 13. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2010, xxii, 1447 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-807-4003-547.

Normativní právní akty:

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Judikatura:

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 08. 2009, spis. zn. 15 Tdo 294/2009.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 2009, spis. zn. 23 Cdo 4012/2007.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. 10. 2007, spis. zn. 29 Cdo 1193/2007.

Internetové zdroje:

www.beck-online.cz

Důvodová zpráva k § 15-22 vládního návrhu zákona - občanského zákoníku. Sněmovní tisk č. 362. Dostupné z <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=6&ct=362&ct1=0>

Výkladové stanovisko Expertní skupiny Komise pro aplikaci nové civilní legislativy při Ministerstvu spravedlnosti k formě plné moci k zastoupení před orgánem právnické osoby a k rozhodování jediného společníka. Dostupné z: http://obcanskyzakonik.justice.cz/fileadmin/user_upload/PDF/Stavovisko_441_NOZ.pdf